

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Galeoti Martii Narniensis De Homine Libri Dvo

Galeottus <Martius>

Basileae, 1517

Fistvlae

urn:nbn:de:hbz:466:1-31834

busdam minus idoneis. nam illa quoq; sub strumæ appellatione comprehenduntur, ut rectius strumula quasi parvæ strumæ quæ scrofulæ appellantur, sicuti passim legentibus occurrat. In summo gutture fit gargarizatio. Gargarizare enim est sæpe ad gurgulionem id est guttur reuocare. Et hoc uerbum apud ueteres duplici constructione locatur. nam res qua sæpe guttur alluitur in nominatiuo, plerumq; in ablatiue ponitur. Plinius uicesimo naturalis historię, uoci succus sub certamine utilis & qui gargarizatur uua tumente adiecta menta. Cornelius quarto, in uetusto capitis dolore communia sunt sternutamenta excitare, inferiora uehementer refricare, gargarizare his quæ saliuam mouent. Et hæc dicta sufficiant de gutture prout duas fistulas & tam exteriorem quæ interiorē partem significat. Nunc ad reliqua transeamus. Summū gulæ, fauces uocantur. cur autem ita dictæ sint rationem reddimus superius.

Strumula.
Gargarizare.

FISTVLÆ

FAUCIBVS incipiunt duæ fistulæ, quarum altera cibalis, per quam cibus potusq; defertur. altera uero spiritalis, per quam respiratio fit, & hæc Cornelius asperam arteriam nominat. sed alia aliq; est superposita. Nam interior gula uocatur, quæ a Cornelio stomachus nuncupatur. quia stomacho connectitur, & per quam, ut diximus, cibus potusq; feruntur. Exterior uero epiglossis dicitur, licet hoc uocabulo, huius fistulæ superior pars uocetur. Nam tota uocatur curculio, ut in Laetantio legimus. Is constat ex ossibus flexuosis & mollibus quasi ex anulis in catenæ modum compactis, & imperfectis.

Fistulæ.
Cibalis.
Spiritalis
Aspera
arteria.

Stomachus.
Epiglossis.
Curculio

r 3 Nam

Nam ex ea parte qua iungitur cibali, lenis est. & hæc semper patet, ut spiritus habeat liberum exitum, qui ad pulmonem corq; defertur. Cibalis uero huic annexa aperitur per uices & clauditur. potus enim cibusq; cum corporales sint, modum ac uiam transmeandi faciunt. Sed cum cibus uoratur, clauditur epiglottis siue epiglossis foramen, quodam operculo chartillaginoso, quod quidam iuniores nouo uocabulo sublinguim dixerunt. Sed idonei minorem linguam nominant, Cornelius autem Celsus linguam quoque huius arteriæ obturamentum esse asserit. in quarto cum dicit, sub ipsis faucibus lingua est quæ, cum spiramus, attollitur, cum cibum potionemq; assumimus, arteriam claudit. Vnde non mirum si locus quoque epiglottis siue epiglossis dicitur, cum glotta & glossa recte ratione lingua uocetur. S enim & T inuicem sibi cedunt tam apud grecos quam apud ueteres latinos. nam pulto & pulso, merto & merso, teste Quintiliano, dixit antiquitas. Sed hæc caro chartillaginsa quam operculum spiritalis fistulæ diximus, cum ridemus attollitur, Risus enim omnia concutit, qua propter periculosum est, ne nos risus inuadat cum deglutimus, hoc enim operculum natura instituit, ne quid esculenti potentie ad pulmonem feratur, quod si accideret, nisi reijceretur, hominem strangularet. hinc est quod plerique uiri minimis quibusdam rebus suffocati interierunt, ut in exemplo sunt, Anacreon poeta, & Fabius senator ac prætor, quorum primus acino uuæ passæ periit. Secundus uero in lactis haustu uno pilo strangulatus est. Istarum fistularum iter uarium ac diuersum est. nam gula id est, cibalis fistula ad os tantum fertur. Gurgulio uero id est fistula spiritalis ad os, naresque dirigitur. Vnde loquendi facultatem habemus. Sed si respirationis

Sublinguim.
Minor lingua.

S & T inuicem sibi cedunt.

Anacreon.

si respirationis meatus aliquo modo intercipiatur, mutos facit. Nam uocalis ille spiritus per nares quasi mugientium erumpit. Vobis em̄ transitu ad os obsepto, aut nulla omnino semita est, aut non ita patens, ut plenam emittat uocem. & huiusmodi uitium plerunq; naturale est. aliquando casus efficit, sæpenumero uí morbi, aditu intersepto, uox ad linguam non habet meandi facultatē, ex quo fiunt de loquentibus muti. Fit plerunq; e cōtrario sicuti legimus in Valerio, nam Aegles Samius athleta mutus, indignatione accēsus, uocalis euasit. Sed a mutō Mutire uerbū quod est summissa & imperfecta uoce fabulari. Persius, Mutire.

Men mutire nefas?

Et ut dictum est spiritus ad nares labens, in uerba nullo pacto conciditur. unde ad irrisiōnem pronuntiatis pertinet illud Persij:

Balba de nare locutus:

Sed anteq; huic rei supremam manū imponamus, non est obliuioni tradendum, a diuersis autoribus fistulas gutturis quo ad sitū diuerso modo uocari. Nā Plinius, spiritalē fistulam interiorē uocat. cibalē uero exteriorē, quia cibalis spiritali superponitur. Cornelius autē exteriorē dicit spiritalē, interiorē uero cibalem propter sitim. nam quæ uicinior anteriori parti, exterior uidetur. Illa uero quæ longius distat a parte colli anteriore, fistula putatur interior, quia magis intus est. nam cum meminit de aspera arteria id est curculioe dicit, ita tamen ut ex parte exteriorē aspera, ex interiorē stomachi modo lenis sit. diuerso igitur respectu Plinius & Cornelius hæc dixerunt, in quibus dissentire uidentur cum maxime consentiant. Hæc igitur aspera arteria descendens ad precordia

Fistula interior.
Exterior.

ad precordia, cum pulmone committitur: quam quidam anti
Trachia. qui Trachiam uocant.

EXTA

HIS expeditis, consequens est ut ad alia descen
damus. Et interiorem thoracem hoc est truncu
in duas partes secabimus, in exta scilicet & u
scera, una cum liene & iecore. nam hæc separan
tur quadam membrana satis dura, quã græci diaphragma,
Diaphra/
gma nostri uero transuersum septum nuncupant. Cornelius in
at sub corde atq; pulmone transuersum ex ualida membra
Pulmo. na septum est. Hoc igitur a parte superiori habet pulmone
Cor. & cor, quæ proprie exta ab extando dicuntur. A parte ue
Ext. ro inferiori iecur & lienem, de quibus postea dicemus latius
Iecur. sed prius de pulmone, deinde de corde nobis sermo erit, &
Lien. unū tamen ante dixerimus. Exta, ut dictum est, proprie cor
& pulmo dicuntur, quia in parte superiori locantur, & lien
& iecur hoc nomine appellantur, quoniam supra inferiora
intestina locantur. Vergilius in Georgicis,
Pinguiaq; in ueribus torrebimus exta columnis,
om̃ia simul cõplexus est. Romanorum religio semper exto
rum caput putauit iecur. unde Festus hæc om̃ia exta dici pu
tauit, quia dijs profecantur qui extant eminentq; ut nō ali
tu dicta putarit, sed ab officio.

PVLMO

Pulmo.
Fibræ.

PVLMO de natura sui spongiosus, & ideo est
spiritus capax, diuiditur ad similitudinē ungu
læ bouis. Et duæ illæ partes pulmonis fibræ uo
cantur